

Az új szolgáltatási rendszer kiépítésének tervezetét a Magyar Elektronikus Könyvtár és az Országos Széchényi Könyvtár LIBINFO csoportja munkatársai dolgozták ki. A 2004. szeptember 20-án megtartott közgyűlésen a LIBINFO konzorcium tagjai támogatták a tervezetet és annak megvalósítását.

Amennyiben pályázati forrásokból sikerül a szükséges anyagi fedezetet előteremteni, megkezdődhet a munka. Hisszük és reméljük, hogy a hazai könyvtári rendszer a szolgáltatás további fejlesztésével és bővülésével, a tagkönyvtárak együttműködésével újabb jelentős lépést tehet meg az informatikai társadalom kiépítése, a könyvtári információ-, tartalom- és dokumentum-szolgáltatás irányába.

Tóth Ferenc Tibor

Országos Széchényi Könyvtár

Digitális jegyzetek – adatok egy kattintásra OPM-rendszer az OSZK-ban

2004. szeptember 9-én adták át hivatalosan az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) és az Informatikai és Hírközlési Minisztérium közös fejlesztésében létrejött, az országban egyedülálló új számítógépes rendszert, az OPM-et (olvasói professzionális munkaállomások).

Az Országos Széchényi Könyvtár több éves átfogó szakmai programot terjesztett be az Informatikai és Hírközlési Minisztériumhoz (IHM). Az annak egyik elemeként megvalósult OPM révén az intézmény a világ jelenleg egyik legkorszerűbb számítógépes szolgáltatásával áll az olvasók rendelkezésére.

„Az informatikai társadalom építésében a szaktárca egyik legfontosabb szövetségesei a könyvtárosok, hiszen a bibliotékák a kiadványok őrzése mellett a tudáelosztás és -terjesztés fő bázisai” – mondta *Kitzinger Dávid*, az IHM főtanácsadója a hivatalos átadási ünnepségen.

A nemzeti könyvtár új szolgáltatásának köszönhetően a látogatók az elektronikus dokumentumok olvasása mellett azonnal megírhatják tanulmányaikat, elkészíthetik dolgozataikat, jegyzetelhetnek az olvasmányokból, hisz a teljes Microsoft Office csomag (szövegszerkesztő, táblázatkezelő, adatbázis-kezelő), ezenkívül kép- és web-lapszerkesztő programok a rendelkezésükre állnak, és a dokumentumokat haza is vihetik valamilyen adathordozón. A bibliotéka olvasótermeiben elhelyezett száz számítógépről közvetlenül elérhetővé váltak az elektronikusan archivált anyagok, elektronikus dokumentumok, e-bookok, az országos adatbázisok, és lehetővé vált a teljes körű internethasználat is.

lázatkezelő, adatbázis-kezelő), ezenkívül kép- és web-lapszerkesztő programok a rendelkezésükre állnak, és a dokumentumokat haza is vihetik va-

lamilyen adathordozón. A bibliotéka olvasótermeiben elhelyezett száz számítógépről közvetlenül elérhetővé váltak az elektronikusan archivált anyagok, elektronikus dokumentumok, e-bookok, az országos adatbázisok, és lehetővé vált a teljes körű internethasználat is.

A rendszer az informatikai feladat szempontjából is különlegesnek, egyedinek mondható. Száz darab terminál áll az olvasók rendelkezésére, tehát egyszerre száz olvasó tudja használni a rendszert. Ugyanakkor a könyvtár jelenleg 43 ezer beíratkozott olvasót tart nyilván, és mind-egyikük egyéni hozzáférési joggal és saját, maximum 150 MB-os tárhellyel rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy virtuálisan valójában 43 ezer terminál (számítógép) áll az olvasók rendelkezésére. A konkrét tárolóhely biztosítása az utolsó dokumentum-elmentéstől számított hét nap, tehát folyamatos használat esetén akár hónapokig is igénybe vehető. A klienseket egy 200 Gigabyte-os fájlserver és egy 6,8 Terrabyte-os tároló szerver szolgálja ki, ami egyben az OSZK épülő digitális könyvtárának tárhelyét is biztosítja.

Kérésre egyéni digitalizálás kizárólag könyvtárosok közreműködésével, az állományvédelmi szempontok és a szerzői jogi előírások figyelembe vételével végezhető. Az olvasók által elkészített dokumentumok, a kiválasztott képek a szerzői jogok betartásával a nyomtatás mellett különféle adathordozókra, például flopira, CD-re, DVD-re másolva haza is vihetők, illetve távoli hozzáféréssel (FTP) elérhetők.

A rendszer különlegessége abban nyilvánul meg, hogy az olvasó egy munkahelyen mindazt a szolgáltatást megkapja, amit egyébként más könyvtárakban esetleg több munkaállomáson tudott csak elérni, miközben minden olvasó egyedi, saját maga által kialakított felülettel és tárhellyel rendelkezik. A tervezés menete és fázisai elolvashatók az Országos Széchényi Könyvtár honlapján:

http://www.oszk.hu/frame_hu.htm?hun/szakmai/tervek/tervek_index_hu.htm. (T.F.T., OSZK)